

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P.D. Lvdovici Gomes, Episcopi Sarnensis, sacri Palatii
Auditoris, Commentarii in iudiciales regulas Cancellariae**

Gómez, Luis

Lvgdvni, 1557

Regula de subrogandis collitigantibus, decem & nouem quæstiones
continet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63697](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63697)

ficiū, & quòd non soluat: aliàs facile illi daretur occasio A
& anā peierandi. Nec isto casu si denegatur illi auxilium
dicto cap. Odoardus. fit illi iniuria, quia scienti & volenti
non fit fraus neq; iniuria. vulg. cap. scienti. de reg. iur. lib. 6.
Et quia iuramentum est personale, debet per ipsum iuran-
tem impleri in forma specifica. c. debitores. & cap. ad no-
stram de iureiur. Sicut etiam videmus, quòd beneficiū il-
lius cap. non datur, etiam condemnato per tres sentētiās,
vt conclusit Rota in vna Senen. coram D. Christophoro
Panigarola. 10. Decembris 1529. per not. per Bald. in l. 1.
C. qui bon. ced. post. Aretin. & Ias. in §. si. instit. de action.
sed prædicta non miltant quando consensus per alium est
prælitus. Hinc est, quòd de stylo Rotæ & curiæ quando
quis cōsensit personaliter reservationi pēisionis sub solitis B
cēsuris & pœnis, illas cēsuras & pœnas incurrit, si in tēpo-
re non soluit, etiam sine aliqua alia literarum intimatione.
Secus est quando consensus per alium, quia tunc requiritur
intimatio, prout in vna Ladisladien. canonicatus, & præbē-
dæ iudicauit Domi. Guliel. Casiod. de mense April. 1521.
super quo latissimam decisionem ipse scripsit, quæ inci-
pit, dubitauit in vna, &c. quam non curro referre.

Est bene verum, quòd aduersus debitorem pēisionis per
predecessorem impositæ, possit procedi per viā commis-
sionis in vim monitorij per auditorem cameræ ad solutio-
nem pensionis absque alia intimatione literarum: tamen
non possit contra illum procedi ad pœnas, vel censuras,
nisi, vt præfertur, personaliter consentiret, de quo quidem C
stylo etiam meminit idem D. Guliel. in quadam alia deci-
sione signaturæ posita inter decisiones Rotæ, quæ incipit,
proposui etiam cōmissionem, &c. vbi quasdam super hoc
rationes assignat, quæ possunt ibi videri.

REGVLA DE SVBROGANDIS
COLLIGANTIBVS.

TEM, idem dominus noster litium succindere cu-
piens anfractus, & ne noui colligantibus aduer-
sarij denur, providere: voluit, statuit, & or-
dinavit, quòd quotiens deinceps aliquem super
quouis ecclesiastico beneficio colligantem in iure,
Y iij

D vel ad ius (si quod forsitan eius aduersario in dicto beneficio contigerit) subrogari concesserit, dummodo praefatus colligans in dicto beneficio intrusus non sit, nec super eo contra dictum aduersarium postquam illud per triennium pacifice possederit, sit tunc motus sit aliorum quorumlibet de praemisso iure, siue tunc vacet, vel tunc vacauerit, impetrationes. (Hac verba addidit Leo. X. vel concesserit etiam motu proprio) infra mensem ante concessionem huiusmodi facta, nullius sint roboris vel momenti. Hadrianus VI. & S. D. N. Paulus III. hac verba quae sequuntur, addiderunt, videlicet: Et nihilominus fere Pauli II. & Innocentij VIII. ac Hadriani VI. Romanorum pontificum, praedecessorum suorum vestigijs inherendo, cupiens eorum fraudibus obusare, qui viuentium beneficia illorum profertim, quibus aut propter senium, aut infirmitatem imminet, vel in E riculum, impetrant, ut illis decedentibus, tanquam colligantes in illorum iuribus facilius subrogentur: voluit ut deinceps nullus in ore, vel ad ius in beneficio defuncti, quod illo viuente in casibus praemissis, vel similibus impetrauit, aliquo modo subrogetur, et subrogatio, & gratia si neutri, si nulli, seu nena prouisioni, aut proinde valere, taliter impetranti nullatenus suffragetur, quod etiam strictissime obseruari mandauit in impetrationibus beneficiorum per priuationem & amotionem ex quibusuis criminibus, & excessibus forsitan perpetratis, etiam si usque ad diffinitiuam sententiam, quae tamen in rem non transuerit indicatam, praesum foret.

P R A E F A T I O .

F **O** R I G O istius regulae antiqua est, à Io. XXIII. colligens, qui duas in ista materia regulas colligit, & colligens, non tamen omnino concordantes cum notitia moderna. Nam prima eius regula disponit, quod nullus colligans valeat subrogari in beneficio, vel ad ius colligantis vacans per eius obitum, contractum matrimonium, ingressum religionis, vel alium casum, nisi prius ad iudicem causa de collatione sibi facta, vel alio colorato iudicio docuerit, aut saltem iurauerit causam ipsam non male, nec fraudulenter, sed pure, & bona conscientia inchoatam ipsiq; etiam auditori hoc ipsum ex verisimilibus coniecturis ita visum fuerit, quo casu ad praedictam subrogationem procedat. Alioquin praedicta subrogatio, communi

si, & quæcunq; inde sequuta, nullius voluit esse momen- A
ti, quæ habere locum voluit etiam in causis per appellatio-
nem iudicis pendentibus. Hæc in summa primâ regula
continebat, ad quam adaptatur decisio Egidij. l. 6. inci-
piens, si petens.

Secunda eius regula habet aliquam similitudinem cum
nostra moderna: nã voluit idem Ioan. Papa. XXI. quod
subrogatus in ius collitigantis præferatur alteri non colli-
tiganti habenti prouisionem sub eadem data. Et idem vo-
luit seruari in gratia si neutri.

Primam regulam Ioannis, Martinus Quintus innoua-
uit. de secunda verò nullam mentionem fecit, sed aliam ipse
diuersam regulam ab illis duabus regulis fabricauit, quæ
fuit publicata nono Calendas Nouembris, anno eius ter- B
tio. in qua voluit, subrogationes, vel gratiam si neutri, ad
beneficia, vel ius collitigantis non valere, si apparuerit
iplos impetrantes cum sola & nuda supplicatione posses-
sorem ipsam in causam traxisse, quas tanquam fraudulen-
ter & dolose obtentas, irritas & inanes decernit, ac nullius
esse voluit roboris vel momenti. Ex qua quidem regula
postea idem Martinus extrauagantem quandam perpe-
tuam fecit, quam habeo inter antiquas nõ impressas, quæ
incipit, cum nonnulli. quæ plenior est quàm illa, de qua
miror doctores nullam fecisse mentionem, quod fortè ac-
cidit, quia extrauagantes ex quo extra certum corpus sin-
gulariter vagantur, solent de facili permutationes pontifi- C
cum obliuioni tradi (vt experientia quotidiana experi-
mur) etiam in multis extrauagantibus impressis accidit,
quæ facile ignorantur. Itaq; ista extrauagans ex quo non
reperitur correctæ, hodie in causarum decisionibus allegari
posset. Et quia eius decisio rationalis & utilis videtur,
& pauci eam habent, hic ad verbum inserere libuit. Tenor
talis est: Cum nonnulli super beneficiis ecclesiasticis, eis,
vt vacantibus, conferendis, gratias obtinuerint, quarum
vigore literis apostolicis desuper non confectis possessoribus
illorum litem mouisse, & eos in causam traxisse di-
cuntur, & consequenter possessoribus ipsis defunctis in
ius eorum, & ad possessionem huiusmodi beneficiorum,
lite pendente subrogari, aut aliàs in forma si neutri, proui-
deri obtinuisse, non discusso seu viso, an gratiæ validæ, seu

runt, & obtinent rescripta iudicibus directa de priuando A
 praxertu talium criminum beneficii huiusmodi, & eisdem
 delatoribus prouidendo, & cōsequenter eos senes & infir-
 mos, vigore commissiois huiusmodi, super delatis crimi-
 nibus citari faciant, nihil, aut parum amplius prosequētes,
 & deinde post eorum obitū beneficia huiusmodi praxertu
 citationis factæ, litigiosa praxertentes, & nullum praxert
 Romanum pontificem posse conferre vacantia tāquam li-
 tigiose impetrata, & procurant se in ius defuncti subroga-
 ri, aut eadem eis beneficia conferri, volentes talibus insi-
 diis & fraudibus obuiare, ex quibus etiam aperitur via ma-
 chinationis in mortem. Perinde declaramus per citatio-
 nem huiusmodi, aut alium inde sequutum processum citra
 priuationem citati beneficia minimè litigiosa, neque litem B
 super his pendente censeri, si per annum steterint, quod li-
 tem per citationem continuè prosequuti. Quinimò de be-
 neficio huiusmodi per obitū possessoris per illos, ad quos
 aliās dispositio pertinet, liberè posse disponi, &c.

Ex ista quidē extrauaganti apparet limitationē Hadria-
 ni fuisse antiquam. quinimò ipse idem Martinus per duas
 aliās extrauagantes constitutiones constituit, quod si quis
 moueret litem, antequam prius sibi ius competeret siue ha-
 beret titulum ad beneficiū super quo litem mouit, esset in-
 habilis ad illud beneficiū, ac possessori in ius vocato con-
 demnaretur in expensis, dānis, & interesse. Statuit etiā, q̄
 per quāctūque litis pendentia in Romana curia, in qua nō
 fuerint seruati omnes termini, & doctum de iure actoris C
 per suorum iurium productionē post annum à die presen-
 tate cōmissionis, & omnis eius lis huiusmodi fuerit intro-
 ducta, non censeatur beneficiū sic liti affectum, quin per
 illum, ad quē aliās collatio & dispositio pertinet, possit li-
 berè prouidereri. Et licet hoc Hadriani additamentū prius
 Martini v. fuerit, vt superius dictum est, & aliās salutare vi-
 deatur, nihilominus Clemens v. ii. de hoc Hadriani addi-
 tamento non curauit, sed sequutus est Leonem fratrem eius
 patrualem, nihil aliud ad regulam addens. Sed Paulus pa-
 pa 111. nunc feliciter viuens, Hadrianū in omnib. est imi-
 tatus. Et licet isti pōtiffices inter se varij videātur, omnes ta-
 men in effectu ad eundē finem tendūt, & in regulis suis cō-
 cordant, exceptis limitationibus Hadriani & Pauli. 111.

D Et ideo ego eundem finem sequutus, regulam ipsam in
communem literam in libris Rotæ scriptam cōmentabo.
In reliquis verò faciam, prout opportunum videbitur.

Illud tamē ante omnia non est omittendum, quia de
iure poterit ad multa inferius dicenda, quòd regula ista
ex eius proœmio innuitur) est fauorabiliter amplianda, et
quò emanauit ad tollēdum & amputandum huiusmodi anfr-
ctus, iuxta vulg. l. properandum. C. de iudi. de quo latius in
reg. de annali, dicam. Postremo pro intelligētia dicēdo-
rum præmittendū est, quòd duo sunt genera subrogatio-
num. Primū est per obitum collitigantiū. Et si sunt plures
collitigantes, superstites omnes possunt se infra mensē
hic in regula designatum subrogari facere, & hoc genus
subrogationis nō deberet concedi, cū derogatione istius

E regula, alteri, quàm collitigantibus, nisi pro cardinalibus,
vt dicam super hoc latius infra in 15. quæst. quòd proce-
dit quando beneficiū vaeat in curia, quia tūc cum difficultate
hodie conceditur derogatio, nisi transactū fuerit inter
notabile tempus, puta duorū vel trium mensū, intra quod
verisimile est collitigantem fuisse in negligentia: sed si col-
ligans moreretur extra curiā, datur subrogatio, etiam pro
non collitigante sine derogatione regulæ. & ita se habet
vfus & stylus signaturæ. Secundū genus subrogationis est
quando collitigans lite pendente, cedit in alium tertium
collitigantem, & isto casu hodie subrogatio concedi solet
cum derogatione istius regulæ, & additur in supplicatione

F clausula, dummodo non cedat in potentiorē, & quatenus
sit vera lis, vt de hac dicam infra in prima quæst. & in 12.
& 14. q. Si verò cessio facta est per collitigantem lite pen-
dente, non in tertium, sed in collitigantem, & isto casu
requiritur derogatio istius regulæ, neq; apponuntur in ista
subrogatione prædictæ clausulæ, quia in effectu non dicitur
proprie subrogatio, sed noua prouisio, quæ conceditur
cum auocatione causæ & extinctione litis simpliciter.

QVAESTIO PRIMA.

IGITUR primo de intellectu illorum verborum regulæ
videlicet, infra mensē ante concessionem huiusmodi
&c. quæ importent?

SOLVTIO. Fely. hic dicit, quòd communis intellectus
illorum verborum dari solent in curia, est iste, videlicet
quòd

quod collitigans debet se infra mensem subrogari facere, A quo ad hoc, ut fruatur beneficio regulæ, & tunc impetra- tiones quorumcunque aliorum non collitigantiam ante istam subrogationem collitigantis factæ non valent. Et ideo inoleuit stylus signaturæ secundum Felyn. q. subrogatio collitigantis facta infra mensem, licet post impetrationem tertij semper illi deroget.

Ista tamen procedunt de plano, nisi ille tertius nõ collitigās derogationē istius regulæ obtinuit. Derogatur enim illi sæpe, præsertim pro personis qualificatis absolutè, pro- ut olim fuit derogatum pro dilecto filio Ioanne Boetij, Archidiacono Conchen. ut notauit R. Bo. me. Lau. Cardi- nalis Sactorum Quatuor in quodam libro suo derogatio- num. fol. 87. & pro alio ibidem annotato fol. 117. cum alijs, B ut ibi. Sed pro Cardinalibus passim derogatur, de quo dixi aliquid in regu. 25. de non iudicando secundum formam supplicationem. q. fina. vbi materiam signaturæ iustitiæ at- tingo, & de ista subrogatione cardinalium tractaui, & li- cet, ut dixi, pro cardinalibus derogatio passim concedatur, non tamen videtur honestum, quod derogetur in præiudi- cium collitigantis, quia de iure beneficia litigiosa conferri non debent nisi collitiganti, ne lites in longum procedant, alias prouisio non valet, ut patet in c. 1. & 2. ut lite penden- libr. 6. & clemen. 1. eodem titul. tamen hoc aliquando fit cum mentione litis, & tunc valet prouisio, sed obstat ista regula nisi derogetur.

Hodie tamen quando vnus ex collitigantibus vult cede C re in alium non collitigantem, lite pendente, datur deroga- tio regulæ, cum clausula, dummodo non fiat celsio in potentiorē. † & ista clausula ponitur ad istū effectū, ut tollā tur fraudes & simulata celsiones, q̄ multotiēs fiūt ad effe- + Quisquis igitur lite pulsat, & cum ipse & rei sit possessor, & iuris, & titulum si- ue actionē illatæ so- leniter pul- sationis ex- tum, ut aduersarius collitigans cogatur vi, vel metu potē- tioris aduersarij cedere, vel dimittere litē. Quæ omnia per dictam clausulam purgantur. Et dicitur isto casu potentior celsionarius, quando ille habet potestatem, siue superio- ritatem iurisdictionalē in superstitem collitigantem, ut di- cit Inno. & Host. in ca. 2. de alienan. iudi. mu. cau. fac. Et re- fert decis. 1. sub eo dem titul. in no. alias est nume. 177. incip. celsio facta. & Rom. in consil. 518. incip. in casu proposito. Et ista est communis opinio, declarādo tamen eam, ut per

reperit cō Iasonem in l. i. C. ne lice. poten.

eradio-
rijs. libel-
lis, aut ti-
tulis alte-
rius nomē
crediderit
ingerendū,
& eius pot-
fessionis,
aut cau-
sa, quam
sub hac
fraude aut
retinere,
aut euita-
re tentaue-
rit, amissio
ne multe-
tur. nec re-
petendē a-
ctōis, etiā
si ei pro-
habilis ne-
gotij meri-
ta suffra-
gantur, ha-
beat facul-
tatē. l. vna.
C. de his,
qui potēt,
nomi.
IOANN.
MILL.

Dicitur etiam potentior aduersarius, quādo celsio fit clericum per laicum: nam clericus hoc casu reputatur potentior secundum stylum Cancellariæ, vt dicit Colletan capit. i. in fin. de alie. iudi. mu. cau. fac. & ita seruari attellatur Hieronymus Paulus in illo vulg. libro practicę Cancellaria. fo. 44. versic. clericus in Cancellaria, &c. Tamen Cancellaria, teneat quicquid velit, illud de iure verum non est, q̄ clericus sit laico potentior: nam contrariū tenet Hosti. in summa de alien. iudic. §. fin. qui voluit quemlibet laicum potentiozem clerico, ex eo, quia laici sunt terribiliores alicui. & cum multis 2. quæstione septima. Et quia clerici laicis sunt infesti. cap. clericis. de immunita. eccle. lib. 7. Ideo concludendum est secū dū veras & communes cōditiōnes, quōd si clericus in quem celsio fit, causa mutā dī iudicium non habeat superioritatem iurisdictionalem super laicum, non dicetur potentior, prout tenet idem Colletan. & alij in ca. 2. eodem tit. Et reassumit Rota in dicta decisio. i. in no. vel nisi dicamus, q̄ clericus dicatur potētior, quādo esset potēs ex magna domo & bellicosa, prout Colomniensium, vel Vrfinorum, vel Cancellariæ stylus potēt defendi, ratione fori, vt clericus dicatur laico potentior.

Et ista quæ dicta sunt de celsione non faciendā in potentiozem, limitantur non procedere, quando vna sententia fuisset lata procedente collitigante, quia tali casu potēt collitigans pro suo libito in quemcunque renuntiare. derogatur regulæ. Ita fertur dixisse Bo. me. Triuulcium inuississe Rotam. Et ita reperio fuisse decisum, quod est vnde notandum: temporibus tamen meis non accidit iste casus, sed non videtur sine ratione illud dictum, quia quādo collitigans sententiā pro se habet, omnis præsumptio malitix, cessat, q̄ propterea in potētiozem cesserit, quia distabat de iure suo, quod melius facere sperabat, constituendo collitiganti duriozem aduersarium. arg. l. qui stipendia. C. de procur. Et sentit Abb. post Specul. in c. 2. in 2. colū. versi. aduerte tamen ad vnum dictum notabile, &c. de alie. iudic. mu. cau. fac. Et ad hoc facit bene text. in l. fi. in fin. §. si. ff. de inoffi. test. vbi propter primam sententiā debet quis ali ab hærede, etiam pendente appellatione, vbi aliter non deberet ali, vt in l. qui de inofficio. eo. tit.

Sed est aduertendum, quod ista sententia debet esse lata A
 contra omnes collitigantes: non autem sufficeret si contra
 vnum tantum proferretur, alio in lite remanente: ut in no-
 tabili casu proponebatur diebus præteritis in Rota, in vna
 Illerd. parochiali de Alcaras coram R. P. D. Marcello, quæ
 fuit postea concordata, quem propter eius singularitatem
 referam calum. Quidam Antonius Carreres prætendens
 habere ius super dicta parochiali, commisit causam contra
 quendam Ludouicum Castellar, & Dionysium Molner, &
 contra ambos seruauit terminos. Tamen quia Dionysius
 non comparuit, nec misit procuratorẽ, Antonius obtinuit
 sententiam per audientiam contradict. cõtra Dionysium,
 præstita cautione, Ludouico in lite remanente, de restituen-
 do beneficio cum fructibus in euentum succubentia, pro- B
 ut quotidie de stylo fieri solet. Accidit, quod dictus Antonius
 obiit, & dictus Ludouicus obtinuit se suborgari tertia No-
 uembris anno primo Pauli. Quidam Carolus de Marchio-
 nibus etiam sub eadem data sibi prouideri per obitum An-
 tonij de dicta parochiali obtinuit, in cuius supplicatione
 erant hæc verba: Et cum derogatione regulæ de subrogan-
 dis, quo ad dictam parochialem tantum, attento quod dictus
 Antonius defunctus super illam re iudicatam reportauit,
 Fuit diutius disputatum, & dubitatum in Rota, utrum dicta
 derogatio regulæ præiudicaret dicto Ludouico, cõtra quæ
 Anto. non obtineat rem iudicatam, super quo casu consul-
 ti fuere Abbreviatores de parco maiori, qui dixerunt Pa- C
 pam consulendum. Tamẽ quod ipsi non expedirent super tali
 derogatione bullam cum prædicta derogatione. Sed eam
 postea longo interuallo dictus Dionysius per camerã ex-
 pediat, cum derogatione regulæ, & sine illis verbis, quod An-
 tonius rem iudicatam reportasset, &c. Et ideo Rota remi-
 sit bullam ad corrigendum, & ita postea concordarunt. Ita
 se habuit facti series, super qua plura dicta fuere.
 Mihi tamen pro nũc videtur, quod bulla legitime expedita,
 cum omnibus clausulis cõtētis in supplicatione, non officit
 Ludouico, quia papa non voluit cõcedere Carolo, nisi tantũ
 ius Antonij, qui cõtra Dionysium sententiã obtinuerat: ius ve-
 ro Ludouici papa non tetigit, quia saluũ manet, ut prius: nisi
 dicamus, quod in hoc grauatur Ludo. quia sibi debetur subro-
 gatio per obitum collitigantis ex priuilegio istius regulæ,

D qua prohibet novos colligatibus aduersarios dari, vltimum sit finis. Ita quod Ludouico debebatur ius Antonij, non Carolo. Tamen hoc non sufficit quando papa expressim derogat huic regulae, qui potest hoc facere. Nam nulli iniuriam facit si suo iure utitur, praesertim, quia non tollit ius ipsius Ludouici per dictam derogationem. Nec obstat, quod ius Antonij debebatur Ludouico colligati, per promissionem istius regulae, quia responderetur esse verum non per derogationem, quia constat papam ius Antonij posse dari cui velit, dummodo non praediceretur iuri dicti Ludouici. Experiatur igitur Ludouicus de iure suo, & si apparuerit esse melius, iure Antonij obtinebit: sin autem non erit melius, prout si Antonius viueret, & litem prosequeretur, vixit succumberet. Ita & cum Carolo periculum faciet.

Inuenta est tamen modernis temporibus vna cautela ad euitandam istam regulam casu quo non daretur illius derogatio. Nam procurabam clam quod vnus tertius non colligens in quem cedere intendebam, hoc beneficium impetret: nam tali casu cessio facta in illum nouum colligentem valebat, & sic satisfactum erat regulae. Et idem est, quando ille in quem cedere volebam, impetrat gratiam si non, & postea faciat sibi cedi per possessorem, nam cessio valet. Et tamen isto modo deluditur verus colligens. Quia fraudibus & cautelis regulae Hadriani, & S. D. N. Pauli hodie subueniunt & occurrunt, quae forte propter huiusmodi technas emanarunt, quanuis in dicta regula Hadriani dicatur hoc prius Paulum II. & Inno. 8. praedisse. tamen ego in regulis illorum non inuenio, nisi forte regulam in partem fecerint, quae ut audio, solent imprimi in moderata decisionibus Rotae. utcunque sit, hodie illis fraudibus satisfactum est.

QVAESTIO SECVNDA.

QVAERO, vtrum ista regula habeat locum extra riam coram ordinariis & legatis?
SOLVTIO Glossator hic col. si tenet regulam illam habere locum, cum sit vniformis ratio quo ad omnia iuxta clem. i. de elect. cu vulg. Nec obstat, quod verba regulae innuunt eam in papa tantum loqui: ut patet in illis verbis si rogari concesserit, &c. Quia respondet Glossator, quod

non restringunt regulam. Nam si papa per istam regulam **A** imponit sibi legem, à fortiori imponere intendit aliis inferioribus, vt in cle. i. de reliq. & vener. sanc. cum similibus de quibus hic per eum.

Adde pro ista opinione, quia quando regula est fauorabilis, recipit latissimam interpretationem, etiam ad casus non expressos. c. i. vbi glo. in verb. Italię. de temporib. ordinand. lib. 6. glo. in cap. statutum. de præbend. libro 6. cum vulg. vt scribit Ias. in l. ff. de in ius vocan. Sed regula ista est huiusmodi, apparet ex eius proœmio, ibi, litium cupiēs succindere anfractus, &c. Nam omnis constitutio abbrevians & auferens lites, iudicatur fauorabilis, & bonum publicum continens, vt dicam in regula, de annali. quæst. 2. Et clarum est, quòd odia restringi debent, & fauor amplari, vt dicitur in vulgata regula iuris, odia. Concludo igitur, quòd quicumque inferior à papa, qui potest subrogationem collitigantis cōcedere, sub regula ista comprehenditur tanquam fauorabilis.

Est tamen aduertendum, q̄ licet ista regula debeat seruari extra curiam: in Britannia tamen non habet locum, propter constitutionem Callixti, vt dicit hic Felyn. Quid autem illa constitutio contineat, videre non potui. Reliqua, quę in genere super hac quæstione dici possunt, dixi in proœmio regularum, quæst. 2. & in reg. de infirmis relig. & alibi sæpe, vbi hanc similem quæstionem repeto.

QVÆSTIO TERTIA.

QVAERO, nunquid regula ista procedat, quando ille, qui commisit causam literis non expeditis, petit se subrogari per obitum illius, contra quem causam commisit, & in iudicium vocauit? **C**

SOLVITIO. Iste casus decisis olim videbatur per regulam Martini v. de qua in euidentibus feci mentionem. Sed licet regula expirauerit per eius mortem: ratio tamen remanet: ex qua idem dicendum videtur, videlicet, quòd regula non sit locus, quia vbi nulla est lis, dici non potest aliquis collitigans, sed committens causam literis non expeditis, cum non tribuit aliquam iurisdictionem per eius commissionem, vt dicit regula 29. infra eo. non potest dici ibi esse litem, vbi non est iudicium. Nam priuatio præ-

D supponit habitum: & ubi non est habitus, neque priuatio cap. ad dissoluendum. cum vulg. de despon. impub. & vulg. dicitur, non entis nullas esse partes. l. eius. cum similibus. ff. si cer. peta. Regula igitur ista de collitigantibus loquens, istum casum non comprehendet.

Tamen cōtrarium potest de facili sustineri ex eo, quia negari non potest per commissiōem & citatiōem decretam & executam, litem induci, & beneficium effici litigiosum quo ad partes, licet quo ad perpetuandam iurisdictionem iudicis sufficeret solum decretum citatiōis, iuxta glo. in cle. 2. vt lite pend. tradit Abb. in cap. si. col. 2. de offic. leg. cum concor. tradit per Glossatorem in regula de annali. ubi dicam, & latius dixi supra in regu. pre-

Exima. q. si. Executio igitur & notitia citatiōis est illa, quae constituit duos collitigantes. Vbicunque igitur ista concurrunt, regula locum habebit. Nec obstat, quod iurisdictionis est nulla literis non expeditis, quia illud procedit et post ex parte iudicis, quando de dicta regula 29. opponitur ad effectum, vt in causa ad vltiora nō procedatur, sed à principio iurisdictionis valida est, & citatiōis decretum, & executio: quae quidem executione facta reus comparans potest excipere de dicta regula 29. & iurisdictionem annullare: sed iam manet prius beneficium litigiosum: & hoc procedit, quando est datum de dicta regula.

Ceterum, si de illa non exciperetur, res de plano procederet. Et ideo non abs re signatura apponit in commissiōnibus, quibus petitur causa committi literis non expeditis, illam clausulam, Dummodo ante terminum ad appellandum literae expediantur, & q̄ interim beneficium iudicis censetur litigiosum quo ad effectum regulae de subrogandis, vt dixi in praecedenti regula. Clarum igitur est, si subrogatio tali casu non valeret, frustra illa clausula apponeretur, quod non est dicendum.

Præterea, quia videmus per commissiōem, literis non expeditis, & per citatiōem in vigore illius decretam & executam, adeo beneficium effici litigiosum, q̄ citatus potest postea regula de triennali iuari, vt tenet Romanus in pluribus causis, quas in dicta regula enarrabo. Ergo beneficium est litigiosum, debet habere locum subrogationis. Prædictis tamen non obstantibus, prima opi. est vltima

quam tenuit Rota, vt attestatur quidam Moder. Sabinen. A
in quibusdam apostillis dicta regula 29. asserens se ha-
buisse ab Alexandro de Cefena, tunc antiquo & practico
procuratore.

Et ista opin. ratione efficaci comprobatur, quia quan-
do opponitur de regula illa 29. clarum est omnia acta re-
tro facta per iudicem cum tota sua iurisdictione esse nul-
lus momenti, vt alias saepe iudicauit Rota, & dicam in re-
gul. de annali & de triennali. Et per consequens cum ci-
tatio decreta nulla fuerit, non potuit inducere litis pen-
dentiam, vt in vna Syracusana Rota conclusit in dicta re-
gula de annali. vbi ponam: non enim praestant impedimen-
tum, quae de iure non sortiuntur effectum, vt dicit regula
iuris, & tradit late Fely. in c. ex tenore. de rescript. vbi igitur
lis non est, subrogatio locum non habet, sed simplex
provisio. Et regula ista, quae in lite fundatur, hoc casu non
procederet. Faciunt ea, quae dicam inferius in octaua q.
Nec obstat, qd frustratoria fuisset clausula illa, quae quoti-
die in commissiõibus ponitur, etiam quod beneficium
non censetur litigiosum, quo ad effectum istius regulae,
quia respondetur non esse per hoc superfluum, quia appo-
nitur ad maiorem declarationem: & ea, quae ad magis di-
lucidandam mentem impetrantium sunt, licet tacite in-
sint, superflua non dicuntur, vt in l. qui mutuum. ff. man. &
in l. quae dubitationis. ff. de regul. iur. cum aliis de quibus
per Moder. in l. testamentum. C. de testam. & quia magis
teneri & obseruari solent, quae specialiter repetuntur, C
quam quae in generali probatione sunt dicta, vt dicit ex
in cap. si aduersus. de haeretic.

Et ista interpretatio utilis est reipublicae, quia sic per eam
lites rescinduntur, & finem capiunt, quae per novos subro-
gatus suscitantur. Nec obstat quod lis mota per illum qui
tempore commissiõnis literas expeditas non habuit, suffi-
cit quo ad impediendum cursum regulae de triennali: quia
respondetur, hoc non esse omnino sine dubio. Sed posi-
to, qd ita sit, prout D. Saganta antiquus procurator retu-
lit, suo tempore iudicatum fuisse in Rota, vt dicam in di-
cta regula de triennali: tamen illud procedit, non ex eo,
quia per talem commissiõnem dicatur introducta lis, cum
clarum sit, litem non fuisse introductam obstante dicta

D regula 29. sed ex eo, quia per talem molestiam definit ille qui conuenitur, esse pacificus, quæ quidem qualitas pacificæ possessionis requiritur in dicta regula de trienniali quam quælibet molestia facti interrumpit, ut dicunt de elec. gratia. de rescri. Et secundum hoc, aliud est esse beneficium litigiosum, aliud non esse pacificum: quia stant illa simul, quæ non sit pacificum, nec litigiosum. Verum quia illa, quæ mihi satis solida non videntur, in regula de annali in illa q. An citatio nulla interrumpat pacificam possessionem, latius attingam, ideo ad ibi dicta me remitto.

Primò pro prædicta opi. facit, quod in fortioribus terminis, præteritis annis deciderat Rota in vna Hippotriegen. parochialis coram D. Nicolao de Aretio de mense Junio m. d. xxi. in qua causa Rota voluit litem motam per non habentem mādatum, tamen ratificatam per dominum, post mortem collitigantis non proficere ad effectum istius regulæ, quæ requirit veram litem, imò fortius non proficere, etiam si ratificata esset post sententiæ annotationem collitigantis: per ea quæ dicit decis. i. ti. de procurat. antiq. Et per dictum Cald. in c. cum olim. de of. dele. rebotum per Fely. in c. causam. el. i. in pe. & vlti. col. de iudic. reassumit D. Gul. in Collect. decis. fo. 213. Si igitur hoc casu, vbi aliàs communis opin. tenuit valere ratificationem quo ad introducendam veram litem, Rota tenuit non proficere ad concedendum subrogationem iuxta formam istius regulæ, quantò fortius subrogatio locum habere non debet in casu nostro, quando nulla fuit iurisdictionis citatio, nec processus inde secutus, obstante dispositione dictæ regulæ 29. Cum igitur non dicantur tales collitigantes, in eis regula locum non habebit.

Et est aduertendum, quod licet vbi nulla est lis, non sit de re verum collitigantem, possunt tamen sic nulliter in iudicio contententes appellari aduersarij: & statuta loquuntur de aduersariis, habebunt iocum in istis: ut tradit Dec. in cap. i. in 2. notabili. de iudic. & est text. & ibi not. Dec. secundo not. in cap. ceterum. de rescript.

Postremò quantum attinet ad illam clausulam, Dummodo literæ ante terminum ad articulandum expediantur, de qua superius aliquid dixi, videnda sunt, quæ latius scripsi in regula proximè præcedenti.

QVAESTIO QVARTA.

A

QVAERO, vtrum illa verba hic posita, videlicet, *Dūmodo in dicto beneficio collitigans intrusus non sit, &c. comprehendant illum subrogatum collitigantem, qui obtinuit possessionem, vigore executorialiū sine intimatione vel citatione facta parti condemnatae?*

SOLVITIO. Plura possent hic disputatiue pro vtraque parte dici, ex quo materia est fecunda: tamen vt studeam breuitati quantum possum, sine aliqua disputatione concludendum est, illum non comprehendi sub dictis verbis regulæ. Et ita Rota in vna Brixien. parochialis coram R. P. D. Iacobo Simonetta de mense Martio M. D. XXI. conclusit. Quia ille, qui executorialium possessionem capit, non dicitur verè intrusus. Ratio est, quia quando à sententia appellari non potest, quia transiit in rem iudicatam, sententia potest executioni mandari sine aliqua citatione partis, vt not. Bar. in l. à diuo Pio. §. in venditione. ff. de re iud. & in l. meminerint. C. vnde vi. qui alleg. Innoc. in cap. cum super. de re iud. & ista opinio est communis, vt dicit Alex. in d. §. in venditione. & sequitur Moder. post Abb. in c. cum causa. eo. titu. præsertim, quia hodie in executorialibus secundum stylum Rotæ apponitur clausula, quod propria autoritate capi possit possessio. qui stylus adiuvatur dicto Bart. in l. iuste. ff. de acqui. pos. ita q̄ qui facit lege concedente, non dicitur peccare, nec per consequens intrusus dici potest: quia qui habet titulum coloratum ad aliquid faciendum, intrusus non dicitur, vt tradit Fely. in c. in nostra. de rescrip. ergo non comprehenditur sub dispositione istius regulæ. Et pro ista parte plura argumenta & motiua scribit D. Guliel. in Collec. decis. fol. 206. decis. incip. gratia subrogationis. que non curò referre, cum ibi videri possint, ex quo eius Recollectæ iam in manibus omnium curialium versantur, & moris mei non est transplantare dicta aliorum de charta in papyrum. Et licet ista de iure ita procedant: tamen Rota nescio quo pacto introxit illum ita possessionem, sine præambula intimatione executorialium capientem, quodammodo attentare. Nam possessio reuocatur in pristinum statum. rationem ponit Felv. in cap. ad probandum. col. 4. de re iudic. Tamen iudicio meo ille non attentat, vt est decis. 317. incip. item si

Z iij

D pro spoliato. col. 2. in not. tenet Philip. Perusi. in cap. eum qui. §. 1. de præb. lib. 6. Fel. in c. cum causa. de offi. deleg. & in c. de cætero. de re iud. & ita refert Ang. de Cessis se obtinuisse in vna Toletana spolij, vt eum refert Iac. de Nigris in quibusdam apostillis ad illam decisionem. Tamen pro stylo Rotæ optimè facit decisio Rotæ 101. incip. nota q. vbi aliquis. in antiq. & decis. 23. in no. Et si hodie deleantur illa verba, Propria autoritate, posita in executorialibus, stylus Rotæ magis iustificaretur: sed etiam si non deleantur, potest sustineri, per tex. in c. si beneficia. de præb. lib. 6. Iunctis dictis prædictæ decisio. 101. Sed etiam stante isto stylo Rotæ pro vero, licet capiens possessionem per executoriales dicatur quasi attentare: tamen intrusus non edicatur, ex quo habet titulum coloratum, & sufficit, secundum Abb. in c. cum nostris. de concess. præbend.

QVÆSTIO QVINTA.

QVAERO, quid si aliquis litigat cum familiari alius Cardinalis, qui lite pendens moritur, vtrum subrogatus in iure, vel ad ius illius familiaris tenetur facere mentionem nominis & tituli Cardinalis, vel ab eo consensum petere, iuxta formam regulæ 30. infra eodem editæ in fauorem Cardinalium?

SOLVTIO. Glossator in dicta regu. 30. in 4. col. & h. col. pe. ponit quæst. in terminis, & post plura conclusit, quod talis subrogatus non astringitur seruare contenta in dicta regula de impetratibus beneficia per obitum familiarium cardinalium. Ratio est, quia de beneficiis litigantibus nullus inferior se intromittere potest, nisi solus papa, vt dicitur in c. 1. & 2. vt lite pen. lib. 6. Et tale priuilegium non reperitur concessum cardinalibus in dicta regula, neque hic excipitur iste casus: ergo dicemus sub regula comprehendendi. Et pro ista parte faciunt alia motiua, quæ scribit Glossator in dicta reg. 30. quæ non curo referre: satis est, quod hodie seruat Rota. & Glossator in dicta regula dicit etiam Rotam ita iudicasse, vt in dicta regula 30. latius dicam.

QVÆSTIO SEXTA.

QVAERO, nunquid verba istius regulæ, ibi, iuris, vel ad rem, possint verificari, seu habeant locum in iure, vel ad rem, quod competeat defuncto?

SOLVTIO. Istam quæstionem reperio disputatam per Collecta-

rium in c. accedens. de concess. præb. Et tandē concludit cū A
opi. Pet. & Bo. videlicet locum nō habere subrogationē: &
per cōsequens nō erit locus isti regulæ. Ratio prædictorū
est, quia per obitū habentis ius ad rem, tale ius euanescit,
ex quo nō fuit solidatū in persona sua. Et ppter eā tale ius
deuoluitur ad alios expectātes, quia est ius in spe tantū
cōsistens. Et secundū hoc de illo beneficio, ad quod defun-
ctus habebat ius ad rē, nō erit prohibitus ordinarius dis-
ponere, nec patron⁹ presentare, quia per obitū illius nihil
dicitur vacare: secus autē de iure. Et ideo ex istis inferitur,
quod nō habet locū subrogatio in tali iure ad rem: & per
cōsequens regula non procederet. Nā illa verba posita hic
in regula iuris, Vel ad ius, debent in dubio intelligi in po-
sitioni hūgnificatu, sicut intelligūtur in l. j. §. in perpetuū. ff. si B
ager vectig. Ista est opi. Collectarij per me ita declarata.

Tamen contrariam opi. puto veriore, ex eo, quia tex.
in cap. j. vt lit. pend. lib. 6. prohibet aliquē disponere super
iure colligantis, & tamen illud ius, de quo ibi tex. loqui-
tur, verificatur in iure, quod presentationē solam tribuit,
vt dicit Cald. in confi. j. vt lit. penden. cum concord. vt scri-
bit Rochus Curtius in tract. iur. patr. in verbo, honorificū.
q. 23. Et tamen negari non potest per presentationem tri-
bui tantū ius ad rem, & non in re, vt tradit Abb. in ca. q.
autem. de iur. pat. Et idem Abb. & ibi latius Moder. in cap.
cum Bertoldus. de re iudi. Ergo eodem modo habebit lo-
cum in tali iure ista regula.

Breuit̄ pro declaratione istius q. de iure ad rem distin-
guendum est, prout latē dixi in regula de nō tollendo iure
quæsito. q. 6. j. vbi plures species distinxī, & secundum illos
modos facillē colligi poterit, vtrum habeat locum regula.
Nam in iure quæsto per presentationem colliganti de-
functo, puto procedere istam regulam, ex quo factum est
beneficium litigiosum, de quo patronus nō potest præsen-
tare, per superius dicta. vt in d. ca. j. Et ideo papa liberē de
illo disponere poterit: & sic est dicendū de alijs iuribus ad
rem considerabilibus, de quibus in dicta regula dixi. Pri-
mam tamen opi. sequitur Bonifac. Rotæ auditor in clem. j.
in 4. col. vers. 3. conclusio. vt lit. penden. vbi latius diuaga-
tur, cuius rationes mihi satis applaudunt. Sed quia casus
pendet, non me extendam vterius.

Z iij

D **Q**VAERO, nunquid regula ista habeat locum quādo agitur ad priuandū aliquem beneficio suo in forma iuris, vt videlicet, quia commisit homicidium, vel ob non solutionem pensionis, vel aliis similibus causis?

SOLVITIO. Iste casus accidit tēpore Sixti in vna Lugd. præceptorix, in qua plures egregij viri pro vtraque parte consuluerūt, inter quos fuit Ioachimus de Narnia, tūc pater marius aduocatus. Et iterū etiam casus accidit in alia Hispanen. præbend. vt refert hīc Glossator col. 5. vbi dicit Rotam tenere regulam isto casu locum nō habere. Rationem adducit: quia talis causa non est beneficalis, secundum gloss. in versicu. finita. in cap. 2. vt lit. penden. lib. 6. quia priuandus potest quando cunque vult renuntiare antequam priuetur, & hoc procedit secundum eum, quando propter illud crimen beneficiatus, contra quem causa committitur, esset priuandus beneficio. Secus, si esset priuatus ipso iure, quia tali casu putat Glossator locum esse subrogationi. Subdit tamen Glossator colum. fina. intellexisse à quodam cliēculo suo, obtinuisse in primo casu subrogationem. Nam licet ille, qui priuari petitur, antequam priuetur, renuntiare vel permutare possit, tamen à papa subrogationi potest, antequam beneficium vacet isto modo: vt si contigerit prædictum priuandum, lite huiusmodi pendente, mori vel cedere, quōd tali casu dignetur impetrandum illud subrogari. Hæc sunt quæ Glossator dicit.

F Tamen aduertēdum est, quōd distinctio Glossatoris de priuato ipso iure, vel per sententiā, hodie in practica vix non est: quia licet magna sit differentia inter vnum casum & aliū, vt ego latius prosequar in regula de annali quod 42. tamen quo ad effectum istius regulæ nulla est differentia, vt patet ex regulis Hadriani v. i. & Sāctissimi D. N. Pauli 111. qui hoc in indiuiduo declararūt innitentes stylo iuris. Et ratio est in prōptu, quia regula ista loquitur quādo causa est beneficalis, quia agitur super titulo beneficii, vt patet text. vnde non potest aptari ad casum priuationis, quia de titulo beneficii nō agitur, sed de puniēda peccata beneficiati propter delictum commissum. merito gloss. in d. cap. 2. vt lit. penden. & communiter Doct. ibi voluerunt talem causam non esse beneficalē, sed prophanam. Et ratio

ratio militat, siue aliquis debeat beneficio priuari, siue sit **A**
 ipso iure priuatus: quia licet à lege priuatio ipso iure indu-
 cta sit, non propterea beneficiū vacat de facto, quia requi-
 ritur declaratoria sententia, & amotio à possessione, vt in
 cap. cum secundū. de hæret. lib. 6. & in cap. licet episcopus.
 de præbend. eod. lib. & talis priuatus ipso iure posset ante
 sententiā declaratoriam possidere pacificè per triennium,
 & defendi regula de triennali, vbi latius dicam: & tamen
 mortuus collitigans, de cuius subrogatione loquitur ista
 regula, hoc facere non posset. Hinc est, quòd in huiusmo-
 di lite priuationis de stylo gratiæ non dantur, si neutri, vel
 si nulli. Regula igitur ista simpliciter loquens de vacatio-
 ne, debet intelligi & interpretari secundum mentem iuris
 cõmunis, vt delictet de vera vacatione iuris & facti, vt in ca. **B**
 cum nostris. & cap. literas. de concess. præben. & ibi notant
 omnes: non autè de vacatione iuris tantum, aliàs absurdū
 esset dare subrogationem ad beneficiū viuents, vt in ca. j.
 de cõces. præben. non enim solet dari subrogatio ex stylo
 curiæ ad beneficiū vacaturum, sed postquā vacat de iure
 & de facto. c. 2. de concess. præb. Cum igitur in casu nostro
 tempore impetrationis in forma iuris nõ vacet omnino ius
 collitigatis, nec cõstet papæ certitudinaliter de vacatione
 propter delicta, sed speratur vacatio ex euentu litis, præce-
 dentibus legitimis probationibus, nec verificentur verba
 regulæ, quæ de collitigante defuncto loquitur, meritò re-
 gula ista ad istum casum adaptari nõ potest, quæ loquitur
 quādo subrogatio sub isto pretextu petitur, quia impetrās **C**
 est collitigans super beneficio, & sic cessant mens & verba
 regulæ: præsertim, quia ab vsu patrisfamiliās, & vt apparet
 ex text. regulæ, subrogatio nõ datur, nisi in casu successio-
 nis vel obitus. Et tamè sub istis casib. casus priuationis nõ
 comprehenditur, vt tradit Fely. post alios, quos ibi alleg. in
 ca. in nostra. in 37. corrol. de rescrip. Et dicam latius in re-
 gula de impetr. benefi. per obitum famil. Cardinalium. Et
 pro ista parte, tempore meo, ego ex cõsilio dominorū
 iudicauim in vna Auinionen. canonicatus die vltima Ianua-
 rij. M. D. XXXI. in qua agebatur ad priuationem ob non
 solutionē pensionis: & cõclusum fuit, illum qui ob prædi-
 ctam causam non solutionis pensionis priuari petitur, præ-
 uilegio regulæ istius non iuari, nec etiam quo ad seque-

Distrum, quia tali casu non procedit clem. j. de sequest. poss. & fruct. vt singulariter declarât domini in decisione 4. de sequestra. pol. in nouis. que est repetita in antiquis. nume. 394. Limitantur tamen ista, quæ dicta sunt, nõ procedere, quando iam esset lata vna sententia priuationis, quia tali casu locus esset subrogationi. Ratio est, quia per sententiam puidetur de beneficio, vt in cle. auditor. de rescri. Et ideo practici in supplicatione priuationis apponunt, vel apponunt faciunt istam clausulam, & cum decreto, quod si priuatus metu priuationis post accusationem, & inscriptionem beneficii huiusmodi, in alterius quàm oratoris fauorem resignauerit, iudices nihilominus ad executionem literarum priuationis procedere possunt, perinde ac si resignatio ha-

Eiusmodi minimè facta fuisset. Et Referendarij solent addere postea hæc verba, post primam priuationis sententiam. Istam clausulam habent iuris fundamentum, vt patet ex decisionibus. quas allegabo in dicta regula de annali. q. 42. Quibus pro pleniori cognitione istius materie priuationis addenda sunt aliqua, quæ hodie practicantur in signaturâ iustitiæ, de quibus Hispanus noster in practica cæcellariæ & antiqui Referendarij tractant in quibusdam notis signaturæ iustitiæ, quæ iam per manus plurium versantur.

In primis igitur sciendum est, priuationes prædictas non solere signaturam committere in curia, nisi delictum fuerit ibi perpetratum, vel censure, ob quarum incursum petens quis priuari, sint in curia fulminatæ, vel priuandus sit peregrinus, seu residens in curia, quia in istis casibus priuandus fortitur ibi forum, vt in l. j. C. vbi de crimine agi oportet in cap. postulasti. & in ca. fin. de foro competen.

Item sciendum est, quod quædo impetrans narrat in petitione delicta per priuandũ perpetrata, & postea in conclusione petit committi probis viris, vt si eis de præmissis, vel alteris præmissorũ constiterit, dictũ N. priuent, &c. semper committitur illa verba cassari, vel altero præmissorũ. Quia dicitur impetrans, diffamans aliquẽ de pluribus criminibus, debet arctari ad probandũ omnia, de quibus illũ diffamat. Et propter istam rationẽ euitatur tex. qui videtur contrarius probare in c. inter cæteras. de rescri. Et quod per illud dicitur decis. Rotæ 68. inci. licet. in nouis. & decis. d. x. v. in antiquis. declarando, vt per Fely. in c. 2. in xj. col. cum tribus sequentibus.

rescrip. Et tangūt Moder. in c. significāte. de appel. Si enim A
non probat omnia, tenetur ad pœnam talionis, vel saltem
ad pœnā diffamationis, iuxta c. super his. de accus. & in c. li
cet Heli. de simo. vt ibi latiùs dixi in lectura mihi subrepta
Patauij. Hinc est, quòd in priuationibus, & aliis causis cri
minalibus, puta iniuriarū, quandò agitur criminaliter, nō
datur, & q̄ summarie, &c. q̄a, vt dixi, interest partis p̄pter
pœnā talionis. Sed in causis ciuilib. datur summarius pro
cessus, sed solent cassari hæc verba, sola facti veritate inspe
cta, nisi ex fauore. Qui verò sint casus, in q̄bus quis sit pri
uatus, vel sit ipso iure priuatus, latè tradūt Moder. in c. 2.
de rescr. & in c. querelā. de iureiur. & latiùs nouissim⁹ repe
rens Andreas Tiraquellus in rep. l. si vnquā. C. de reuo. do
na. Sed vtra ipsos exēpli gratia enumerabo aliquos casus. B

Primus est, quādo quis existens excōmunicatus celebra
uit, quo casu propter irregularitatē incursum, est priuatus
beneficiis. ca. latores. & c. postulasti. de cle. excom. minist.
Sed hoc ita demū est verū, quādo excōmunicatio esset im
posita ab homine, & ille clericus celebrans saltem habuit
set notitiam excōmunicationis per solam famā: nam tunc
priuari debet beneficiis, vt declarat Abb. in c. illud. in ter
tio notabili. de cler. excom. minist. Sed quando esset excō
municat⁹ à iure, non requiritur aliqua notitia vel monitio,
quia p̄sumitur scire, ex quo iura sint notoria. Et ideo in
tali imperatione priuationis excōmunicati ab homine, so
let apponi ista clausula, Dūmodo excōmunicatus declara
tus, & publicè denūtiatus celebrauerit, & hoc p̄pter extra C
uag. Martini factā in cōcilio Basil. quā declarat Fel. in c. ad
probandū. de re iudi. & in c. 2. in 3. col. de spōsa. & tūc istis
concurrentibus conceditur supplicatio priuationis: sed in
excōmunicato à iure, illa clausula non requiritur.

Et est aduertendū, quòd in prædictam pœnam priuatio
nis non incurreret clericus excōmunicatus celebrās post
penitentiam inceptam, licet nō finitam, vt tradit Fely. in
ca. ar. si clerici. §. de adulteriis. de iudic.

Secūdus casus, in quo cōceditur supplicatio priuationis,
est ob nō solutionē p̄sionis, p̄pter quod inciderat in cē
suras: sed ista priuatio nō cōceditur alteri, quā ipsi p̄sio
nario, cuius interest: arg. c. cū inter. de elect. & c. nō solent.
2. q. 6. Rota tamen ex quadā æquitate excusat debitore p̄

refert Ias. in l. quod te. col. fi. ff. si cert. pet. cum concord. vt A
 scribit Fely. in c. de quarta. in 8. col. de præscri. vnde nõ ab
 re voluit Bal. in c. fi. de constit. quòd sententia lata contra
 ius ambiguum, valet & excusat. plura refert Fely. in proœ.
 decretal. in 2. col. plures alios casus, in quibus clerici sint
 beneficiis priuandi, cum laui in tract. de offi. pot. & sty-
 lo sacra pœnitentiariæ, quæ hic non curo repetere. Et au-
 tales priuandi, antequam priuentur faciant fructus suos,
 Ias. scribit Fely. in dicto c. de quarta. nu. 32. & seq.

QVÆSTIO OCTAUA.

QVÆR O, ponamus duobus litigantibus super be-
 neficio suo, superuenisse ad litem, quandam alium
 tertium pro suo interesse producens fortè accepta-
 tionem virtute gratiæ expectatiuæ, & vnus ex primis liti- B
 gantibus moriatur. Alter verò se subrogari petit, cū clau-
 sula. Quatenus alicui non tollatur ius quæsitum. Dubita-
 tur nunquid subrogatio valeat, attēto q̄ de iure tertij ac-
 ceptantis constat in actis?

SOLVTIO. Quæstio ista non videtur habere dubi-
 tationem stante iure acceptantis in actis, de quo nisi ex-
 pressè Papa mentionem faciat, subrogatio non valebit,
 quia illud ius per acceptationem acquisitum, quo ad istū
 effectum præseruatur per dictam clausul. Quatenus nõ
 tollatur ius quæsitum, vt est decisio in terminis Egidij de
 Bellamera in cõsi. suo 35. col. fi. vbi bonas & legitimas ra-
 tiones ponit, quæ ibi videri possunt, & mihi satisfaciunt. C
 Caterum quod ius competat acceptati, & quanti sit pon-
 deris, dixi latius in regula, de nõ tollēdo iure quæsito. q. i.

QVÆSTIO NONA.

QVÆR O, an subrogatus quo ad litē, & ius defun-
 cti, censeatur etiã subrogatus quo ad possessionē?
 SOLVTIO. Ista quæstio reperitur terminata per
 Egid. deci. 351. quæ quidem decisio ita distinguit, q̄ aut in
 aliqua parte subrogationis facta est mentio possessionis,
 & tunc impetrans censeatur subrogatus ad illā, quia vide-
 tur Papa de illa cogitasse. Aut verò in nulla parte fit pos-
 sessionis mētio, & possessio nõ comprehenditur sub illis
 verbis subrogationis. ita cõcludit ibi Egid. cū quo cõcor-
 dat deci. in antiquis. 385. incip. nota, q̄ subrogatio. Et Bo-
 nis. de Vital. in cle. 1. 6. col. versi. nona cõclusio. vt li. pend.

spendia. de rescr. lib. 6. Ideo in tali mādato de subrogādo, A
 possessio non comprehenditur, nisi exprimatur. & ad ista
 cōferunt, quæ dicā in reg. de anal. q. 68. Vel dicas, q̄ de
 cis. Egid. in interdicto unde vi, procedit, cōcernens posses
 sionem, quia illud nunquam trāsfertur per quęcunq; ver
 ba generalia subrogationis, nisi specialiter cōcedatur, vt
 dicitur in d. decis. Egid. quæ in hoc cōmunitur per Rotam
 approbatur, vt vidi in pluribus causis, & ita se habet stylus
 signaturæ. Decisio verò 5. vt li. pen. in no. cum aliis proce
 dunt in possessione simplici, & non quando defuncto, vel
 cedenti interdictū cōpetebat, quod not. & faciunt ad ista,
 quæ dicā in reg. de triennali. q. 11. Et per ista videtur posse
 decidi difficultas, quæ modo per aduocatos disputatur in
 causa Zamoren. beneficiorum coram R. D. Marficano. B

QVAESTIO DECIMA.

QVÆRO, à quo tempore incipit computari mensis
 de quo hic fit mentio, an à tempore datę cessionis
 per colligantem in alium tertium factæ, an verò à
 tempore consensus apud notarium Cancellariæ præstiti?
SOLVITIO. Mihi videtur illum mensem computari
 debere à tēpore præstiti consensus, prout dicitur in reg.
 de infirmis resignantib. de computatione illorum viginti
 dierum. Et hoc ratione fundatur, quia antequam cōsensus
 præstetur, nō possumus esse certi per solam supplicationē
 signatam, an colligans verè cesserit, cum posset alius eo
 initio supplicationem cessionis finxisse. Itaq; resignatio
 non potest dici perfecta nondum consensu præstito: & C
 hinc est, q̄ quis ante præstitū consensum etiam supplica
 tione signata pœnitere potest. Et tenuit Rota annis præ
 teritis in vna Placen. Archidiaconatus de Trugillo, & in
 aliis pluribus causis, quia nihil dicitur actum, cum aliquid
 superest ad agendum. c. cum super. de offi. deleg. l. fi. C. ad
 Silla. Et hoc manifestè probatur per regulam Cancellariæ,
 nu. 43. inferius postam, quæ prohibet resignationes
 expediri, nisi prius quis per se, si præsens est, vel per pro
 curatorem suū specialem in Cancellaria expressè cōsen
 serit & iurauerit, vt moris est. Apparet igitur ante præstitū
 cōsensus resignationes nihil proficere: à die igitur præ
 stiti cōsensus, quo tempore resignatio dicitur perfecta &
 consequi effectū, ille mēsis numerari debet. Et ita videtur

D sentire Fely. hic in quadam apostilla, licet propter vicium scriptoris constructio verborum eius intelligi vix possit. Sed maior est difficultas scire quando incipit mensis subrogationis scienda à colligante per obitum colligantis, an à tempore mortis colligantis, an verò à tempore notitiæ subrogantis? Solutio. Putarem tempus computandum à die obitus colligantis, vt tollatur omnis occasio fraudis, prout etiam computatur in c. statutum. de prob. lib. vi. quia in dubio tempus debet esse continuum, vt per gl. in rub. ff. de perpe. & temp. præscr. Est bene verum, qd si colligans est absens, vel habeat aliquam iustam causam ignorantia, tali casu mensis inciperet à die notitiæ, vt declarat Abb. in c. quia diuersitatem. in ultimo not. per illum. Et tex. de concess. præb. & quia principium notitiæ postest esse incertum, incipiet mensis à data subrogationis, dato legitimo impedimento, de quo dixi in regula de infirmis resignantibus.

QVAESTIO VNDECIMA.

QVAERO, an regula ista habeat locum, si lis mouetur propter rescriptum, siue commissionem subreptam?

SOLVTIO. Dicendum est qd non: quia regula ista loquitur de lite & de colligantibus: ergo debet intelligi in dubio de lite valida, quia lis inualida litis penitentiam non inducit, nec de illa opus est mentionem facere, nec tex. in c. 1. & 2. vt lit. pend. lib. 6. in tali lite locum habet, vt dicit decis. 75. incip. nota, qd attentata. in tit. de appellat. in antiq. sequitur Fely. in c. ex tenore. in 3. col. de rescriptis. Imò voluit Martinus in quadam sua constitutione, de qua mentionem feci supra in proemio istius regulæ, & de qua meminit hic Fely. quòd beneficium non dicitur inuigiosum quo ad validitatem subrogationis, nisi processum fuerit ad omnes terminos substantiales. & dicit ibidem Fely. illam constitutionem factam fuisse, propter vnum qui cirauerat quandam Odoardum Portugalem. dum moriebatur. Pro quibus facit decis. 310. in no. Sed omnia ista constitutione Martini quantum ad propositum quæstionis nostræ quando lis est introducta per rescriptum subreptum, res non habet difficultatem: quia vbi nullum est beneficium, litis correlatiuum corrui, vt dicit Bald. in c. de seu. guar. Et sic non possunt dici colligantes, sine quibus

regula ista verificari non potest. faciunt pro ista parte quae A
dixi superius, quae st. 2. quae dicuntur infra quae st. proxima.

QVAESTIO DVODECIMA.

QVAERO, qui dicantur collitigantes ad effectum
istius regulae?

SOLVITIO. Illi collitigantes dicuntur, qui prin-
cipaliter agunt causam, & ventilant. vnde si ego commisi
causam contra Titium, & ille comparet, vel contumaciter
se subtrahit, ille dicitur mihi, & ego illi collitigans. l. simul
litigantes. Sed si Titius, cui ego sum collitigans, committit
causam contra Ioannem super molestationibus, & ille co-
mparet, non dicitur ille Ioannes mihi collitigans, secundum
Roram: vt dicit hic Fely. qui refert se proposuisse in signa-
tura supplicationem subrogationis pro tali, & papa no-
luit talem subrogare, quia non diceretur collitigans. Re-
quiritur ergo quod mutuo litigent super titu. eiusdem be-
neficij, ad effectum, vt dicantur collitigantes, vt priuilegio
istius regulae fruantur.

Et eodem modo si vnus ex duobus correis a me conuen-
tus cedit iuri & liti & alter correus, qui licet fuerit a me in
commissione nominatus, non ramen fuit citatus, petat se
subrogari illi cedenti, narrans se collitigantem, & litem
motam, quod tali casu subrogatio non valebit. sed ego actor
qui illum cedentem citavi, potero me subrogari petere illi
cedenti cui verè sum collitigans, & subrogatio alterius cor-
reorum erit nulla. Et ita hic refert Fely. fuisse mentem pa-
pa. dum irritat hic prouisiones ante mensem factas.

Sic etiam si Titius super vno beneficio citat me coram
vno auditore, & Gaius super eodem beneficio trahit me
coram alio auditore, & Titius cedat lite pendente, in ter-
tium, Gaius se subrogari petere non poterit, quia non est
collitigans Titij, licet litiget mecum super eodem benefi-
cio, sed utriusque sunt bene mei collitigantes, & ego illis po-
tero subrogari, & illi mihi, secundum istam regulam. Et
quantum videatur hoc casu cessare ratio posita hic in regu-
la, videlicet: Ne noui collitigantibus aduersarij dentur, &
per consequens cessare debet hoc casu regulae dispositio,
cum Gaius non sit mihi nouus collitigans, cum iam ante
cessionem Titij mecum super eodem beneficio litigasset.
Tamen licet illa ratio non militet, militat tamen alia, quia

AA

D Gaius non dicitur collitigans Titij, & ista regula subrogationem non cōcedit nisi collitigantibus. pro qua opinio optima decif. Rotę in nouis. 12. titu. de rescrip. quę probet, quòd si ego committo causam contra A. & B. & succumbam, non poterit auditor cognoscere inter A. & B. quia illi collitigantes non sunt, nec habet inter eos iurisdictionem vigore meę commissionis: quia debet inter eos noua instantia, siue iudicium incipere vigore alterius nouę commissionis. Et idem decif. 1. eodem titu. in antiquis. c. quibus concordat Egid. decisio. 448. incip. commissa causa, &c. pro prima tamen opin. viget decif. eiusdem Egid. 46. incip. licet actor, &c. quę innuit, quòd vbiunque aliquis potest pretendere interesse in beneficio, de quo ligatus subrogatio locum habere potest. Et auditor, mortuo actorum reum superstitem ab instantia iudicij absoluere nõ debet, propter subrogandos, & illos quorũ interest, ita ibi Egid. Tamen tenedo primam opinionem, quę mihi videtur prior, ad illam decisionem Egidij patet multiplex solutio. Prima, quia illo tempore ista regula prohibes aliis collitigantibus subrogari, adhuc edita nõ erat, vt patet in proximo istius regulę. Secunda, quia Egid. intelligi debet, quòd remanent illi, quorum interest, qui etiam fuerunt collitigantes, aliàs malè diceret Egidius: quia in aliis actorum nullam haberet iurisdictionem per prædictas decisiones. Item quo ad effectum istius regulę nõ dicitur collitigantem qui appellat extraiudicialiter ad curiam. Nam licet illa appellatio deuoluat causam, nõ tamen inducit veram litem, quo ad istum effectum vt colligitur ex decif. 310. incip. si reus & possessor, in nouis. de qua plura dicam in regulę de triennali, vbi accidit casus.

Postremo non dicuntur illi collitigantes qui vigore rescripti nulli, instruunt litem, quia per rescriptum nullum non datur iurisdictione. c. 1. de rescript. lib. 6. & ideo illi non dicuntur collitigantes, quia non entis nullę sunt partes. Nam collitigans à lite nomen capit: & vbi non est litem, non collitigantis nomen non competit: quia si re priueris, non nomen habere mereris, vt dicit text. in l. a nullo. C. de heredijs. & in cap. dicat. 32. quęst. 4. cum concord. vt per glossam in cap. quę ipsis. 38. distinct. & in cap. cor. episcopi. 69. dist. Et licet

Et licet isti collitigantes nō dicantur, tamen aduersarij de A
nominari possunt, vt tradūt Moder. in cap. i. de iudic. quia
aduersarius non tam ex lite quā ex voluntate & animo
contendendi denominationem capit. Faciunt ea quæ su-
pra, q. proxima dixi.

QVAESTIO DECIMATERTIA.

QVAERO, quid si vnus ex duobus præsentatis colli-
tigantibus moriatur, an patroni possint præsentare
alium ad dictum beneficium, & sic dare nouum
collitigantem?

SOLVTIO. Lapsus alleg. 22. tenet quòd non, quia text.
in cap. i. vt lit. penden. lib. 6. habet locum in præsentatione,
& ista est communis opin. vt apparet ex his quæ Rochus
Curtius congerit in tract. iurispatr. in verbo honorificum. B
questio. 23. Et istam opinionem sequuti sunt Reuerendi P.
& domini mei auditores in vna Barchionen. beneficij san-
cti Christophori, coram R. P. D. Marcello pendente. 26.
Nouemb. M. D. XXXV. quicquid dixerit quidā Modernus in
nouo tract. iurispatr. fo. 208. cuius dicta nō refero, quia vi-
detur satis verbosa, & impletet sex bonas papyri paginas.

Solum huic cōclusioni obstat vnū, de quo solus aduer-
tit Fely. hic in quibusdam mendosis & breuibus apostillis,
vix tamen legibilibus, videlicet, quia si dicimus patronum
non posse præsentare, sequeretur hoc inconueniēs, quòd
altero ex præsentatis collitigantibus decedente, ille super-
stes, qui non haberet concurrentem compræsentatum,
posset obtinere in illa lite iniuste, prout fuit dictū in qua- C
dam causa Pisana, quòd tamen cauendum est.

Tamen tenēdo primam opin. ad istam rationem facilis
est responsio, quòd nō debet præsumi illum iniuste obtine-
re posse, quia iste collitigās superstes propter subrogatio-
nem innititur iuri suo, & mortui collitigantis: & verum est
dicere penes aliquem illorum remanere ius saltē resultans
ex clausulis generalibus, aliās supradicta ratione attenda,
idem dicēdum esset quādo alter ex electis collitigantibus
moreretur, vt videlicet, eligentes deberent alium eligere
propter illam suspicionem, quòd tamē fieri prohibet text.
in dict. cap. i. Et ideo lex suspicari vetat tristem euentum,
vulg. l. inter. §. sacram. ff. de verb. obliga. Præsertim in casu
nostro, in quo per prohibitionem alterius præsentationis

Dites sopiuntur. vt hic dicitur in principio istius regule. Quod quidem ratio dum priuatam vtilitatem concernit, propter quam posset papa ius beneficij vni auferre, & ad iudicare alteri: vulg. l. Lucius. ff. de cuiectio. Et isto casu ratio & timor Fely. euuitatur, quia superstes obtineret virtute illum tex. in d. cap. i. & quod fit lege permittente, legitime & iuste fieri dicitur, vt in vulg. l. Gracchus. C. de adulter. quauis predictus Modernus, nomine Cæsar Lambertinus, in dicto nouo tract. iurispat. conatur nouum intellectum dare, ad dictum cap. i. per quæ contendit probare illum non habere locum in presentatione, quibusdam satis argutis rationibus, quæ magis disputationis congressu, quam vbi agit de bono, & æquo, prout in iudicando procedere possent. Tenenda est igitur ista opinio, quam Rota non solum, vt dixi meis temporibus, sed etiam antiquis, Sini & Alexandri est imitata.

QVAESTIO DECIMAQVARTA.

QVAERO, quid si quidam tertius non collitigans continuit se subrogari in locum, & ad beneficium illius qui iam obtinuit executores contra aduersarium, qui illis nondum executis decesserat, nunquam sit locus regula?

SOLVTIO. Decisio istius casus pendet ab illa difficultate, vtrum per sententiam quæ transiit in rem iudicatam, nondum tamen executam dicatur finita lis? quam collitigam, in regula de annali, quæstio. 42. & in regula, de triennali. Nam si lis est finita, prout innuitur in c. i. de lite contest. lib. 6. & in l. causas. C. de transactio. non erit locus isti regula, quia vbi non est lis, non est aliquis collitigans, qui subrogari possit. Sin verò adhuc post rem iudicatam reliquæ litis manent, prout innuitur in l. inter. ff. de arbit. regula locum habebit.

Quid igitur dicendum isto casu omiſſa ista cõtrouersia de qua latius scribam in dictis regulis? Crederè in quo posita, non esse locum huic regula, quia lata sententia quæ transiit in rem iudicatam, licet reus condemnatus postea adhuc dici & appellari aduersarius, per ea quæ Modernus dicit in c. i. de iudic. tamen collitigans dici non potest, quia sit finita quo ad istum effectum, & hoc viua ratione probatur, quia si lite pèdente vnus collitigantium cedit tertio, aliter collitigans

collitigans peti poterit se subrogari: ratio est, quia lite p̄. A
 deute dicitur innovare in pr̄iudiciū collitigātis, qui fortē
 ex litis euentu posset victoriam & sententiam canonizato
 riam sui iuris, & adiudicatoriā beneficij reportare: sed ista
 ratio cessat quando vnus ex collitigātibus obtinuit sentē
 tiam, quę iam transiit in rem iudicatā, super qua executo
 riales decreta fuerunt: quia si talis cedit, collitigans nihil
 pretendere poterit, nec ex illa cessione in aliquo sibi pr̄e
 iudicatur: ergo nō potest vti priuilegio istius regulę, quod
 datur vero collitigāti, vt se à iactura, & litium anfractibus
 propter novos aduersarios liberet, quę omnia hic cessant.

Nec obstant ea quę in dicta regula, de annali & triēnali
 dicam, litem non extingui post rem iudicatam non execu
 tam: quia illud procedit quo ad quęstionem de qua ibi tra
 ctatur. Sed quantū ad istam, q. illa non conueniunt, & ideo
 diuersa ratio diuersum parit iuris effectum.

Limitarem tamen pr̄dicta, nisi reus condemnatus per
 sententiam, quę transiit in rem iudicatā aduersus senten
 tiam restitutus fuisset, quia tali casu efficeretur verus collit
 igans, vt prius erat, quia restitutio reponit rem in primū
 statum. l. i. C. de sen. p̄sis. & l. quōd si minor. §. restitutio.
 ff. de mino. Et ideo credo in eo habere locum regulā, quia
 virtute restitutionis dicitur adhuc lis pendere: & cōsequē
 ter sua subrogatio infra mensem post impetrationem alte
 rius est potior, & pr̄ualebit impetrationi alterius tertij,
 nisi regulę derogatum esset in impetratione illius tertij,
 cui sæpe solet derogari, vt dicitur inferius. †

QVAESTIO DECIMA QVINTA.

QVAERO, quādo isti regulę soleat, & quomodo de
 rogari?

SOLVTIO. Isti regulę sæpe vidi derogari in be
 neficij litigiosis vacantibus per cessum, vel decessum, &
 adnotauit Reuerend. bo. me. Laurentius Card. sanctorum
 Quatuor in lib. derogationū regularum. Et certē est malē
 factum iudicio meo, quia text. in c. 2. vt lit. pen. lib. 6. pro
 hibet subrogationes, ne propter novos aduersarios mali
 ciose interdum litigia in ecclesiarum dispēdium prorogari
 contingat: aliquando tamen propter istam rationem fuit
 talis derogatio denegata, nisi pro magnis viris, & Cardi
 nalibus. sed ratio dicti c. 2. magis militare videtur, quādo

C
 †Iure ciuili
 post senten
 tiā diffini
 tiuā si im
 petrata fue
 rint rescri
 pta restitu
 tionis in in
 tegrū, pla
 cet ea non
 admitti: nec
 citra appel
 lationē re
 medio est
 locus, si de
 cise semel
 cause fue
 rint iudicia
 li sentēta,
 quas puo
 catio nulla

suspendat, subrogatio datur cardinali, vel aliis potentioribus, quibus
 sed eos, qui facilius denegari deberet, quia atrocem, terribilem, & mi-
 talia rescri- nacem vultum ostendere possunt aduersariis suis. argul.
 pra merue- I. C. si qua präd. pot. & in l. i. C. si reat. prouin. Et ideo non
 rüt, etiam à I. C. si qua präd. pot. & in l. i. C. si reat. prouin. Et ideo non
 limine iudi immeritò iactura causa afficiuntur, qui potentiorum pa-
 ciorum ex- trocinium inuocant, vt disponitur in l. i. & 2. C. ne lic. pot.
 pelli. l. fin. Quamobrem laudari meruit tēpore Innocē. O. Stau. Car.
 C. sen. resc. dina. Alarien. tunc signaturam obtinēs, qui duobus Reue-
 non posse- rendissimis cardinalibus, videlicet cardinali sancti Petri
 neque sen- ad Vincula, qui fuit postea papa Iulius II. & Reue. Card.
 etis finita de Fuxo, quærētibus tūc respectiue sibi cōmendari omnia
 negotia re- beneficia per obitum quorundā suorum familiarium rano-
 scriptis re- uocare o- vacantia, etiam litigiosa cū derogatione istius regulæ. ob-
 uocare o- portet, sed negavit expresse derogationem regulæ, licet plurimū so-
 appellatio- nibus tan- per hoc sollicitatus & importunatus fuisset. Et ideo bona
 tum. I. sentē- fuit illa prouisio, quæ in celsionibus colligantiū in pre-
 tiis. C. de er- sonam tertij apponitur, videlicet dummodo orator nō sit
 ro. aduoca- cedente potētior, de quo dixi superius in proemio istius
 nec ex re- regulæ, versu. fin. & in 1. quæst. Et licet, vt dixi, tempore la-
 stitutiōe in- nocentij, etiam cardinalibus nō concederetur derogatio
 integrū su- istius regulæ: tamen hodie indifferēter cardinalibus cō-
 spēdit exe- ditur, prout alia singularia in eorū fauorē introducta sunt
 cutio sentē- tia. Nam contra regulas iuris, vt dixi latius suprà in regula pre-
 diaus Seue- ma, tractando materiā signaturæ iustitiæ, propterea non
 rus, & Im- sine causa prælati procurant per saxa, per ignes fieri cano-
 perator An- nales. Est tamē aduertendū, quòd quādo cardinalibus de-
 toninus nō- tur subrogatio, & derogatio regulæ per obitū suorum fa-
 audierūt in- miliarium, tūc ponitur quòd dispositiue familiaritas & ob-
 coloratē re- titua cōmensalitas dicti cardinalis exprimitur. In quorundā
 stitui desi- fauorem etiā introductum est de stylo signaturæ, quòd in
 derantē ad- prouisionibus beneficiorū vacātium per obitum fami-
 uersus fra- rium, eorundē cardinalium nō detur derogatio istius regu-
 causam, in- læ, vt dicam in regula de beneficiis vacāt. per obitum su-
 eorū audi- liarium & c. Nō datur etiam derogatio istius regulæ in be-
 torio fini- neficiis cōsistorialibus, hoc est in monasteriis virorum re-
 #2. I. minor- lium & c. Nō datur etiam derogatio istius regulæ in be-
 magistra- neficiis cōsistorialibus, hoc est in monasteriis virorum re-
 us. §. sinau- lorem ducentorum Florenorum auri secundum com-
 nem prin- exceden. quia talia beneficia sunt per quandam regulā re-
 cept. ff. de- seruata, & solet de illis consistorialiter prouideri per rati-
 minor. cedulæ, de qua vnam regulam fecit ad partem Clemens
 IOANN. VI. Et hoc procedit, nisi per viā cōsistorij esset data prouisio
 MIL. VI. Et hoc procedit, nisi per viā cōsistorij esset data prouisio

subrogatio, vel facta prouisio. Et ita seruat stylus, qui habetur pro lege, ut in c. quàm graui. de crim. fal.

QVAESTIO DECIMASEXTA.

QVAERO, quæ est ratio quare mouenti litem cōtra triennalem possessorem hic non datur subrogatio? **SOLVTIO** est clara, quia ex quo lis quæ mouetur contra triennalē possessorem, est improbata per regulam de triennali, & censetur quo ad istū effectū calumniosa. Nam nō videtur bonum ius competere litiganti quod elidi exceptione regulæ potest, ut in l. si vnus. ff. de pact. tradit Decius consi. 104. & dixi in §. 1. institu. de actio. vnde quæ ratione impetrantes cōtra senes & infirmos prohibentur hic subrogari, quia præsumuntur improbi litigantes, & non fouere bonum ius, eadē ratione & illi qui mouent litem triennalibus possessoribus pacificis. noluit enim papa approbare hic talem litem ad effectū subrogationis. Tamen, licet quo ad beneficium mensis, de quo loquitur ista regula, huiusmodi litigantes contra triennalem possessorem non iuuentur, iuuantur tamen beneficio iuris cōmunis, de quo in cap. 2. vt lit. penden. lib. 6. Nam collitigans aduersario intra triennale mortuo, poterit prosequi ius suum, & sententiam obtinere, vt tenet etiam Fely. hic.

QVAESTIO DECIMASEPTIMA.

QVAERO, de notabili q. Duo litigant: mortuo vno ex illis, quidam tertius nō collitigās obtinuit primo subrogari sine derogatione istius regulæ. Secundo loco quidam alius etiā non collitigans obtinet subrogationem cum derogatione regulæ. Tertio loco collitigans superstes infra mensem hic designatū suam subrogationem impetrat. Quæritur modo quis istorū præferatur? **SOLVTIO.** Videbatur dicendum secundo loco subrogatum debere præferri, ex quo habebat derogationem istius regulæ. Nam licet esset secundus in data, primus illi non præferrebat, quia non habuerat regulæ derogationem, neq; etiam collitigans videbatur illi præferendus, ex quo erat posterior in data.

Breuitè prædictis nō obstan. contrarium fuit decisum, videlicet collitigantem, qui tertio loco subrogationē infra mensem impetrauerat, & erat vltimus in data, debere omnib. præferri per istā rationē: quia clarū erat, quòd quādo

D secundus impetrans obtinuit subrogationē cū derogatione regulæ, iam beneficiū erat plenū in personam primū iam fuerat per prouisionem sibi factam acquisitū sibi in re, absq; eo quod consecutus fuerit possessionē, ut noc. Ioan. And. in c. præsentī. de offic. ordi. lib. 6. de cuius prouisione secundus impetrans mentionem non fecit, igitur secunda subrogatio erat nulla prima non cassata, iuxta not. in cap. auditis. de elect. & tradita per Imo. in cap. cum nostris. de concess. præben. & Fely. in c. in nostra. de rescrip.

Nec obstat, quod primus impetrans non habuerat derogationem regulæ, quia hoc nō reddidit gratiā conditionalem, licet redderet resoluibile, data postea oppositione regulæ. Interim tamen gratia primi erat pura, simpliciter

E valida, cuius validitate extante, secunda subrogatio non valet, ut est dictum. Modo iste primus impetrans sine derogatione regulæ, licet vincat secundū impetrantem, ut est dictum, non tamen vincit collitigantem tertio loco subrogationem impetrantem, sed vincitur ab ipso collitigante per dispositionem istius regulæ, quæ vult collitigantes non habentes derogationem regulæ. Et licet iste collitigans à secundo impetrante vincatur propter regulæ derogationem: tamē quia secundus impetrans vincitur primo, & primus à collitigante, locus fuit dispositioni eius autoritate Martini. de concess. præben. vbi ponitur regula iuris, quod si vinco vincentem te, à fortiori vinco te.

F ita per istam rationem determinauit istam quæst. Rot. in te direptionē vr̄bis in vna Tirasenen. canonicatus, & prola. de Tutela coram D. Guliel. Casiodoro, ut D. Martin. Roma. egregius & antiquus procurator, tunc adnotauerat, ut ipse mihi retulit.

QVAESTIO DECIMA OCTAUA.

QVAERO, quia hīc dicitur, quod intruso prius in beneficio nō datur subrogatio: Quid si à principio intrusus fuit intrusus, sed lite pendente desinit esse, poterit se subrogari in beneficio per obitum collitigantis?

SOLVTIO. Videtur dicendū quod nō, quia sufficit, quod semel fuerit intrusus. Nā qualitas semel posita implet dispositionem, licet postea cesset, ut est glo. notabilis in verbo, canonicis. in cap. statutum. de rescrip. lib. 6. & ibi dicitur.

facit ad hoc notabile dictum Bald. & Saly. in l. generaliter. A
 C. de episcop. & cler. vbi volunt, quod si detur dos mulie-
 ri sub pretextu paupertatis, sufficit quod à principio fue-
 rit pauper, vt dotem habeat, vnde si postea fiat ditissima,
 nihilominus habebit ipsam dotem. & hoc dictum sequitur
 Ioan. Rogerius de la Mota, in rubrica de cau. poss. & pro-
 prie. fo. 7. faciunt ea quæ in simili scribit Decius in cõsi. 24.
 incip. & pro virili, &c. Accedit, quod dicit etiam Ioã. And.
 in cap. decet. de reg. iur. lib. 6. quod si cõcessa fuerit immu-
 nitas propter numerum 12. filiorum nõ debet illa cessare,
 si contingat aliquos ex illis mori. quod dictum sequitur
 Imol. in consil. 78. visis, &c. circa finẽ. faciunt ea quæ dicit
 Bal. in consil. 101. verba Domini. in 3. volu. & Alexand. post
 Bart. in l. 2. §. non solum. ff. de excus. tuto. cum concord. vt B
 scribunt moder. in l. etiam. ff. de quaest.

Tamen istis nõ obstan. contrarium videtur verius, quia
 negari non potest, quod qualitas adiecta verbo debet ad-
 esse tempore verbi. vulg. l. ex facto. ff. de vulg. & pupil. Sed
 ista regula disponit intruso non dandam subrogationem:
 ergo debet intelligi, quod sit intrusus tempore subroga-
 tionis, & hoc verisimile videtur, quia papa noluit intruso
 subrogationem dare, ne quis in ea perpetuo se confoue-
 ret, nam intrusus non meretur præmiari, sed castigari, vt
 in cap. eum qui. de præbend. lib. 6. Sed ista ratio non mili-
 tat in eo, qui tempore subrogationis iam nõ est intrusus,
 ergo cessare debet dispositio. Nec obstat, quod qualitas se-
 mel posita, &c. quia illud procedit quando agitur de indu-
 cendo fauore & commodo, vt prædicta iura loquuntur: se-
 cus verò vbi agitur de damno & odio, quia tali casu quali-
 tas nocens requiritur tempore actus, vt in l. in delictis. ff.
 de noxali. argum. eorum quæ dicit Bar. in l. item si in pote-
 state. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur.

QVAESTIO DECIMANONA.

QVAERO, vtrum beneficium vacans per obitũ vnus
 ex colligantibus possit ante mensẽ istius regulæ
 acceptari per expectantes?

SOLVTIO. Si attẽdamus literam antiquam regulæ vsq;
 ad tẽpus Alex. gratia expectatiua proculdubio excludeba-
 tur, quia illa solet cõcedi motu proprio, vt dixi in tract. ex-
 pect. post Abb. in c. n. de iudic. Et tamẽ ista regula loquitur

AA v

De impetrationibus, quæ sunt diuersæ à gratia motu proprio, vt in vulg. c. si pluribus. & c. si motu proprio. de preb. lib. 6. Et tradunt omnes in l. i. ff. quod quisque iuris. Si vero attendamus literam modernam regularum, in quibus expresse de gratiis motu proprio fit mentio, & tunc aliter dicendum est.

Sed aduertendum est, quod ista procedunt, quando expectatiua conceditur lite iam pendente super aliquo beneficio: sed si concessa fuisset ante litem, Egid. tener in consil. suo 25. acceptationem valere de beneficio litigioso vacante per obitum alterius colligantis. Et idem reperit Egid. in c. 2. in 6. quæst. vt lit. penden. lib. 6. communis tamen opinio est ista, quod expectans non possit tale beneficium acceptare in præiudicium superstitis, & ita vidit iudicare Bonifac.

Enifac. Vitalinius Rotæ auditor per Card. Nemanfen. in de auditor. in fina. verbis de rescrip. poterit tamen admitti in lis expectans, vt interesse putans ex suo iure, non ex iure mortui, vt est decis. 5 8 8. incip. vtrum. ca. si hic contra quosdam in antiquis. Et declarat idem Bonifac. Vitalinius in clem. in 6. colum. vt lite penden. Et Oldra. in consil. 299. quidam Vgo. colum. fina. & illa decis. 5 8 8. reperitur sub titulo vt lit. penden. decis. 12. in no. & est repetita in antiquo. Et illegitimi, cod. titu. decis. 2. Et ideo subrogatio valebit extra causam præiudicij lit. penden. de iure communi, per ea quæ dicitur in pluribus consiliis dicit, quos refert Decius in cap. 1. de confir. vtil. vel iauil. sed attenda dispositione istius regule, putarem subrogationem nullam quo ad omnes effectus. **F**ne valeat colligans molestari, aliàs frustratorum est præiudicium istius regulæ: quod tamen limitatur tripliciter. Primo, nisi expectans habeat gratiam suam, etiam ad legem. Secundo nisi expectatiua sua esset ad certum beneficium, super quo postea moueatur lis, vt colligitur ex c. de clem. Bonifacij in d. clem. 1. in 5. colum. Tertio limitatur, si lis mota fuerit in forma iuris, videlicet quando agitur ad priuationem prætextu homicidij, vel alterius criminis. Nam si lite pendente moriatur, possessor beneficij poterit tale beneficium non obstante illa, ite acceptare, dicit decis. 491. in nouis. incip. Titius erat.

Sed hæc suboritur notabilis difficultas, quæ pridie decis. fuit per dominos. Ponamus quod expectans acceptet beneficium per obitum alicuius colligantis, quando non poterit

ptare, & obtineat se subrogari, & ita continuat vigore gra- A
 tiæ expectatiuæ litem cōtra alium colligantē superstitem
 super dicto beneficio, & tandem obtinere canonizari sub-
 rogationem suam, postea vigore dictæ gratiæ expectatiuæ
 acceptat aliud beneficium, alter dat & excipit de consum-
 ptione gratiæ, ex quo prius acceptauerat beneficiū prædi-
 ctū, & obtinuerat vigore subrogationis, dubitabatur nun-
 quid illa subrogatio, vigore cuius obtinuit beneficium, ex-
 pectans dicatur gratiam consumpsisse? Hoc dubiū fuit pro-
 positum per dominum Ioan. Paulum in vna Tollen, cano.
 & præbend. de Remaricamonte. Et fuerunt varia motiua
 hinc inde allegata, & deducta per aduocatos & procurato-
 res utriusque partis. Nam quidam dicebant gratiam con-
 sumptam, ex eo, quia subrogatio fuit concessa ratione litis B
 motæ vigore gratiæ expectatiuæ, & sic expectatiua fuit cau-
 sa, quod subrogatio canonizaretur. Alij totum oppositū di-
 cebant. Tandē Rota, re discussa, conclusit 10. Octob. 1539.
 gratiam nō esse consumptam. Ratio fuit, quia licet lis, quæ
 dedit causam subrogationi postea canonizata, fuerit mota
 vigore gratiæ expectatiuæ, non tamen expectatiua fuit cau-
 sa immediata subrogationis, sed mediata & remota, quo-
 casu causa remota ad nocendum nō debet attendi sed cau-
 sa proxima & immediata, vt not. omnes Moder. in l. certi
 conditio. post gloss. ibi. ff. si cert. pet. & Felyn. in cap. soliti-
 ta. de ma. & obe. cum concor. vt scribit Decius in rubrica
 C. qui admit. colum. 4. nume. 40. in vltima lectione, & tradi-
 dit Imol. in l. i. §. si. ff. de dona. & Corneus consil. 153. col. C
 fin. lib. 2. & consil. 263. colum. 2. volu. 4. Nam clarum est, qd
 subrogatio est noua, & simplex gratia de per se, non depen-
 dens ab expectatiua: ergo si vigore illius fuit acquisitū be-
 neficium, non potest dici acquisitū vigore gratiæ expectati-
 uæ, cum subrogatio sine gratia expectatiua, imō non exi-
 stente aliqua lite cōcedi potest, vt superius est in aliis qq. di-
 ctum. Et per hoc apparet, qd decis. 428. in nouis nō obstat,
 quia ibi vigore acceptationis & prouisionis nullæ perce-
 perat utilitatem spectans, puta fructus: quod hic cessat.
 Nec obstat, quod noua prouisio quæ habet effectum,
 etiam ex gratia nulla, consumit gratiam: quia hoc ideo est,
 quia noua prouisio præsupponit primam gratiam in neces-
 sariū antecedēs, vt tenet Glossator infra, regula 62. aliās

Non valet, vt decis. 14. de concess. præbē. in antiqui. & Bolla
mera decisio. 116. & illa prima gratia est causa immutandi
nouæ prouisionis, quia noua prouisio fit ad istum effectum
quia orator dubitat gratiam suam expectatiuam, & con
tationem inde secutā viribus non subsistere, & ideo noua
prouisio conceditur ratione primæ gratiæ, & ideo non
est simplex prouisio: merito si illa habet effectum, contin
mit. Sed subrogatio nõ præsupponit aliquē titulū præn
bulum, sed est simplex gratia de per se subsistens: ideo in
gore illius acquirō beneficium, non dicitur illud habere
ratione gratiæ expectatiuæ: quod est bene notandum.

REGVLA DE VERISIMILI
NOTITIA OBITVS.

LTEM voluit & ordinauit, quod omnes gratiæ
de quibusuis beneficiis ecclesiasticis cum cura, vel
cura, secularibus & regularibus per obitum quocun
cunque personarum vacantibus in antea factis
liis roboris vel momenti sint, nisi post obitum, & in
datam gratiā huiusmodi tantum tempus effluxerit, quod interuo
cationes ipse de locis, in quibus persone prædictæ decesserint, ad
tiam eiusdem domini nostri verisimiliter potuerint peruenisse.

P R A E F A T I O.

REGVLA ista sancta & salutaris videtur, quia per
fraudes coercentur, & cupida ambitionis auaritia
refrenatur. Eius primus autor fuit Ioann. 23. qui con
edidit. 13. Calend. Maij, Pontificatus sui anno 4. vt in
regulis apparet. deinde Martinus v. per eadem verba
probauit, nihil ad eam addens. Posteriores verò pontifi
ces vsq; ad Nicolaum v. de ista nullam mentionem fecerunt.
Nicolaus tamen sustulit proœmium regulæ quæ
fuerant Ioan. 23. & Martinus, quod breuitatis causa
opinor: cum aliàs indignum videretur tam salutare pro
mum, ex quo mens & intentio colligitur cōditoris
lisse. Nicolaum tamē in hoc omnes Rom. Pontif. eius suc
cessores hucusq; sunt imitati, quia nullus eorū proœmium
illo vsus fuit. Imò, quod est magis mirandū, quod eam
gula ista varias habuerit in causis decidendis difficilis